

À B O N N E M E N T

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

A D R E S S E

«Idjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviième ANNÉE

1 Novembre 1931

İ C T İ H A D

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 332

A B O N N E M A N

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Âlâ kâğıdı

5 liradır

A D R E S

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Teşrini sani 1931

o kadar 'azizdir ki onun izzetini muhafaza etmek için hayat bile feda edilmelidir deriz .

Bizce XIX uncu 'asrın en büyük Fransız mütefekkeri **J. M. Guyau** nun **Esquisse d'une morale sans obligation ni sanction**,

Ya'ni vecibesiz ve mü'eyyidesiz bir ahlakın ilk planı adlı original ve çok kıymetli kitabının esası da budur .[1]

Gerek Müderris Beyin sözleri, gerek bu sözleri te'yid ve ikmal eden Vekil B.E. nin nutku

[1] Bu kitab türkceye terceme edilmiştir ve Ma'arif Vekâleti hesabına basılmak üzere Devlet Matba'asındadır.

Temaşa aleminde

YENİ EŞERLER

Bu sene tatil mevsiminde Darulbedayi artistlerinin bir kısmı Karadeniz turnesine çıktılar bir kısmı da Ertuğrul Muhsinin idaresi altında dı; kısımları Mısır Atina ve İstanbulda alınan « İstanbul sokakları » filiminin sözlü iç kısımlarını Pariste bitirdiler . İlk mütekamil ve sözlü milli bir filim olmak itibarile büyük bir kıymet ve ehemmiyeti olan bu eseri bu mevsim görecekimizi umuyoruz . Teşrini evvelle İstanbulun temaşa mevsimi başladı . Birbirinin zararına yarım salonla işlemeğe başlayan sinemeler birbirinden güzel filimler gösteriyorlar; İstanbulun salonları seyircilere göre hem çok hem pahalıdır . Bu hem onların her hafta yeni filim bulmak itibarile kendilerini, hem de her filime koşmak yüzünden seyircileri yiprandiriyorlar .

Darülbedayi: yeni mevsime Hermann Sudermann'ın kırk senelik ömrüne ragmen tazeligini ve güzelligini muhafaza eden ve Seniha Bedri H. tarafından çok güzel ve akıcı bir üslupla terceme edilen (Namus) ile başladı . Gerek temsiliyle Darülbedayin yeni bir muvaffakiyeti olan Namusu gördükten sonra insan « Niçin bu kadar geç kaldı? » diye hayfleniyor.

dinleyenler üzerinde 'afiyet verici ve doyurucu bir ruhanî nimet te'siri yaptı . Ve bu 'ilm müessesesinin açılma resmi memleketimizin 'ilm, fen, fikir adamlarının görüşmelerinin, tanışmalarının tazelenmesine de vesile oldu . Bundan otuz beş kırk sene evvel Gülhanede bulunan **Mektebi Tıbbiyye'i Şahane** ile bu günün **Tib Fakültesi** arasındaki maddî ve ma'nevî farkı yakından görmek ve kırk sene içinde Cihan ve Türk 'ilm ve fenninin ne büyük adımlarla ilerlediğini anlamak bu toplanmanın ve dinleşmenin ikinci bir nîmeti oldu .

İkinci yeni eser Musahip zade Celâl Beyin tarihi kostümlere bürünmüş olduğu halde hemen bu günkü dille konuşan (Mum söndü) sü Kösem Sultanın torununa zehirli kurabiye yapan helvacı Üveys i'damdan kurtulmak için (Nihani) isimle mürşitlik yaparken (Gani) isminde safdil ve hastalıklı bir adamın evine geliyor, hastayı iyi ediyor ve evi tekke yapıyor, ötedenberi Ganinin parasına göz koyan Pembe H. da mürşidin telkinile Ganiye varıyor . Bu esasa Pembenin kızıyla (Müştak) ın aşkları, kızılbaşlık ayinlerine ait ba'zı teferrüatle sık sık tekrarlanan (Sultanım); (Hu eyvallah); (Destur) gibi sözler ilave edilmiş .

İsmine bakılınca tekke ve dervişlerin gizli hayatına ait tasvirler görüleceği zannedilir, fakat bir kaç söz ve imadan başka bir şey yok.

Eserin entirikası daha çok Pembe H. min para canlılığına dayanıyor; zaten Musahib zade ağır biri mevzu' üzerinde işlemekten ziyade muhtelif tipleri birbirine lehimleyerek ve daha çok o devre ait satıcıları, dilencileri, çalgıcıları katarak meraklı ve güldürücü eserler yazmak merakındadır, ve bunda çok muvaffak da oluyor fakat bir eserde bulunan tipin yeni bir eserde

de bulunması iyi olmuyor; ben (Müştak) tipini muharririn daha eski iki eserinde gordüğümü pek iyi hatırlıyorum. Bilhassa bu eserde bu pek göze batıyor. Pembenin kızı - çok fettan ve haristir - nasıl oluyor da böyl bir abdala gönül veriyor anlaşılmaz?

Mehmet Ferit

ŞİİR

KENDİME İNANMIYORUM

Sütunlar, kubbeler, ma'mureler çöller kadar vahşi;
Zekâ dışden, kılıçdan müfteris, gök yer kadar vahşi

Kaçub durdum görüb bir gizli düşmen taşda, toprakda
Bu gün artık kadid ağzımda kalbim dalgalanmakda.

Kafam kopmuş, kararmış bir güneşdir öyle ha'ibdir;
Ziya boynunda sırsıklam kızarmış kanlı bir ipdir;

Görenler ben asıldım zan ederlermiş ki yanlışdır,
Hayir, göksümde iman etdiğim ma'bud asılmışdır.

Midhat Cemal

İlk 'Aşk ...

Nihayet deli bir his yüreğimi yokladı,
Bu çıldırmış buhranın meğer sevdaymış adı.
Şimdi başımda dert var, zerrelerim yanıyor,
Kaç yıldır uyuttuğum hieranlar uyanıyor ...
Anladım ki 'aşk varmış, hasret ve husran varmış,
His önünde idrakin şaşırdığı ân varmış.

Bakışlar kasırgaymış, şimşekmiş bazı gözler,
Tayfun dolu nazarlar yakıp yıkmayı özler,
Kudururmuş hırçınca şu'uru yıkmak için,
İsyen ederse mantık, ağzını tıkmak için,
Kadın engin bir deniz Tufanmış aşkın adı,
Bin fırtına içinde kalbim şimdi sınağı ..

Delirmiş dalgalarla kucaklaşıyor ruhum,
Hayat adlı gemide halas arayan Nuhum.
Fırtınalar coşuyor, dalgalar kuduruyor,
Bu tali'siz gemiyi taştan taş vuruyor ...

Halıcı oğlu: M. Fikret

'Aşk kasideleri

VIII

Dağların süikûnunda eriyen çoban gibi,
Çınarlada kızarup gayb olan bir ân gibi;

Önümde o rü'yanın golğeleri silindi,
Kayalardan gümüşler serpen çağlayan dindi.

Bir ince son baharın seslerini duymadan,
Şi'rimin tellerine nağmelerin uymadan.

Söndürdün köptüklerin penbeleşen rengini,
Yaprakların koylarda uzayan âhengini.

Akşamın etekleri sararken yokuşları,
Son şarkını tekrarlar hieranların kuşları ..

Cehennem dağlarından esüp kalblere giden,
Sözlerin ölüm gibi bir nağmeydi 'âlevden.

Arayorum izini Mecnunun yollarında,
Grubun ardındaki süikûnun kollarında ..

Kalbimin üstündeki siyah sabır taşıdır,
Geçmiş günlerden kalan d'ınez bir göz yaşıdır.

Hasretin artık bulsun Léthé ye giden günü,[1]
Tali'imın hükmünü, kaderimin hükmünü ..

Salih Zeki

[1] Léthé «Mythologie» de Cehennem in beş nehrinden biridir. İsmının ma'nası unutmak, nisyan demektir. Ruhlar bütün maziye unutmak için bu nehrin suyundan içerlerdi.